

Päätös

31.8.2021

VN/21541/2021
VN/21541/2021-OKM-1**Selvityshenkilön asettaminen****Taiteen perusopetuksessa saavutetun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen edistäminen**

Taiteen perusopetuksen keskeiset lainsäädännölliset perusteet ovat laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) sekä asetus taiteen perusopetuksesta (813/1998). Taiteen perusopetuksen rahoituksen lainsäädännölliset perusteet ovat laki kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta (1704/2009) sekä laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009). Taiteen perusopetuksen opettajien ja rehtorien kelpoisuuksista säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (1998/986).

Alkuperäinen laki taiteen perusopetuksesta annettiin vuonna 1992 (424/1992) ja lainuudistus toteutettiin vuonna 1998 (633/1998). Lain 11§:n mukaan oikeus saada opetustuntikohtaista valtionosuutta edellyttää opetus- ja kulttuuriministeriön lupaa (koulutuksen järjestämislupa). Luvan myöntämisedellytyksistä on säädetty taiteen perusopetuksesta annetun lain 3§:ssä. Lupia voidaan myöntää valtion talousarvion rajoissa. Lain (633/1998) 3 §:n mukaan koulutusta järjestetään musiikkioppilaitoksissa tai muissa taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa taikka muulla tavoin.

Vuonna 2021 taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä on 139 oppilaitosta/ koulutuksen järjestäjää. Myös osassa vapaan sivistystyön oppilaitoksia on mahdollista opiskella taiteen perusopetusta. Edellämainittujen lisäksi taiteen perusopetusta annetaan myös oppilaitoksissa, jotka eivät ole opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä. Taiteen perusopetuksen piirissä opiskelee noin 128 000 oppilasta, joista noin 10 000 on aikuisia.

Opetushallituksen päättämät opetussuunnitelman perusteet (2017) on laadittu yhdeksälle taiteen alalle ja kahdelle eri oppimäärälle. Taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä liitettiin vuonna 2020 Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen tasolle kolme. Viitekehityksessä kansalliseen koulutusjärjestelmään kuuluvat tutkinnot, oppimäärät ja muut laajat osaamiskokonaisuudet on sijoitettu kahdeksalle tasolle niiden edellyttämän osaamisen perusteella. Kunkin tason tuottama osaaminen on määritelty valtioneuvoston asetuksessa, ja kuvaukset vastaavat eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen vaativuustasoja.

Pääministeri Marinin hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että *"koulutus- ja osaamistaso nousevat kaikilla koulutusasteilla, oppimiserot kaventuvat ja koulutuksellinen tasa-arvo lisääntyy. Tavoitteen toteuttamista edistetään hallitusohjelman kirjauksella, jonka mukaan laaditaan kansalliset osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteet, joiden tavoitteena on tehdä eri tavoin hankittu yksilön osaaminen näkyväksi työelämässä ja koulutusjärjestelmässä"*.

Hallitus on antanut Koulutuspoliittisen selonteon eduskunnalle keväällä 2021. Koulutuspoliittisen selonteon yhdeksi tavoitteeksi on asetettu taide- ja kulttuurikasvatuksen ja -opetuksen ja taiteen perusopetuksen tukeminen. Yhdeksi toimenpiteeksi on kirjattu *"Vahvistetaan taiteen perusopetuksen tietopohjaa, kehitetään pedagogiikkaa sekä edistetään taiteen perusopetuksessa hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista."*

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

91 359 335
+358 9 135 9335

kirjaamo@minedu.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriön Lukiodiplomiselvitys (2020) kuvaa lukiodiplomien nykytilan sekä arviot ja johtopäätökset niiden kehittämiseksi. Selvityksessä annetaan lukuisia suosituksia mm. siitä, että lukion opetussuunnitelman perusteet -asiakirjassa määriteltyjen taito- ja taideaineiden lukiodiplomit tulevat lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittaviksi. Näitä oppiaineita ovat kuvataide, liikunta ja musiikki. Lisäksi em. selvityksessä esitetään, että opiskelija voi sisällyttää lukiodiplominäytön osana ylioppilastutkintoonsa ja siten korvata yhden ylioppilaskokeen. Selvityksen johtopäätökset pyrkivät edistämään taito- ja taideaineille ominaisia tiedon tuottamisen tapoja uudistuneessa lukiokoulutuksessa yhdenvertaisina nykyisin ylioppilastutkintoon sisältyvien oppiaineiden tiedon tuottamisen kanssa.

Taiteen perusopetuksen molemmat oppimäärät ovat laajuudeltaan lukiodiplomia laajempia kokonaisuuksia ja osoittavat pitkäjänteistä sitoutumista valitun taiteenalan opiskeluun. Taiteen perusopetuksessa eri taiteenalojen pitkäjänteinen opiskelu tuottaa monimuotoista osaamista, jonka tunnistamisen ja tunnustamisen käytännöt vaihtelevat lukioissa alueellisesti. Taiteen perusopetusoppilaitosten ja lukiodiplomien yhteistyön kehittäminen voisi parhaimmillaan mm. edistää lukio-opiskelijoiden mahdollisuuksia suorittaa lukiodiplomeita useammilla eri taiteenaloilla.

Taiteen perusopetuksen liittäminen kansalliseen opintosuoritusten ja tutkintotietojen Koski-tietovarantoon toteuttaisi tavoitetta osaamisperusteisuuden ulottamisesta läpi koulutusjärjestelmän ja edistäisi jatkuvaa oppimista opiskelijan tarpeista lähtien. Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat tallentaneet tiedot oppilaiden yksittäisestä opintosuorituksesta ja suoritetuista tutkinnoista Koski-tietovarantoon vuodesta 2018 alkaen. Tietovaranto sisältää myös tiedot opinto-oikeuksista sekä suoritettujen tutkintojen keskeisistä sisällöistä ja osaamisvaatimuksista. Vapaan sivistystyön koulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus viedä tietoja Koski-tietovarantoon alkaen 1.8.2021 (KOSKI HE 4/2021). Osassa vapaan sivistystyön oppilaitoksia on mahdollista opiskella myös taiteen perusopetusta.

Sivistysvaliokunnan hallituksen esityksestä (KOSKI HE 4/2021) antaman lausunnon mukaan ”*taiteen perusopetuksen pois jättäminen ehdotetusta uudistuksesta ei ole ongelmallista. Opiskelija voi saada vapaan sivistystyön piirissä taide- ja muun kurssin suorittamista koskevat tiedot Koski-tietovarantoon, mutta samassa oppilaitoksessa taiteen perusopetuksena saavutettu osaaminen jää siihen tallentamatta.*” Valiokunta lausuu edelleen, että ”*saadun selvityksen mukaan taiteen perusopetuksen mukaan ottamista uudistukseen käsiteltiin esitystä valmisteltaessa, mutta siitä luovuttiin, koska sen osalta opintosuoritusten Koski-tietovarantoon tallentamista koskeva selvittämistyö oli vielä alkuvaiheessa. Valiokunta pitää tärkeänä edellä mainitun selvitystyön loppuun saattamista mahdollisimman pian ja painottaa taiteen perusopetuksessa hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen keinojen edistämistä yhdenvertaisesti muiden vastaavien opintosuoritusten kanssa.*”

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa valtiotieteiden kandidaatti Anni Valajärven selvityshenkilöksi tehtävänä toteuttaa esiselvitys koskien taiteen perusopetuksessa saavutetun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen edistämistä.

Ministeriö avaa syksyllä 2021 kyselyn, jolla kerätään tietopohja taiteen perusopetusta järjestävissä oppilaitoksissa käytettävistä opintohallintojärjestelmistä, tiedonsiirroista Koski-tietovarantoon sekä ylläpitäjien kiinnostuksesta alkaa siirtää tietoja kyseiseen tietovarantoon. Selvityshenkilön tehtävänä on laatia em. kysely yhdessä ministeriön kanssa ja hyödyntää saatuja tietoja esiselvityksen laatimisessa.

Esiselvityksessä tulee tarkastella koko taiteen perusopetuksen kenttää ja

- 1) selvittää taiteen perusopetuksen valmiuksia liittyä Koski-tietovarantoon mm. seuraavat näkökulmat huomioiden:
 - *Oppilashallinnon resurssit ja käytettävät järjestelmät (määrä ja tyyppi)*
 - *Vuosittaiset tutkintojen määrät ja kirjattavien kokonaisuuksien laajuudet (laaja/ yleinen oppimäärä)*
 - *Opintopistejärjestelmään liittyvät kysymykset (OPH)*
 - *Vapaaehtoisuuteen liittyviä kysymyksiä (Oppilas/ oppilaitos -näkökulmat)*
 - *Kustannuksiin liittyviä kysymyksiä*
 - *Ylläpitäjien kiinnostus*
- 2) selvittää taiteen perusopetusoppilaitoksissa tehtävää yhteistyötä lukiodiplomien kanssa lukiodiplomien toteuttamisessa sekä taiteen perusopetusopintojen tunnistamisen ja tunnustamisen käytäntöjä lukioissa.
- 3) Lisäksi tehtävänä on laatia mahdollisia ehdotuksia siitä, millä uudistamis- ja jatkotoimenpiteillä osaamisen tunnistamista ja tunnustamista taiteen perusopetuksessa voitaisiin vahvistaa.

Selvityshenkilön tulee selvitystä tehdessään ottaa huomioon taiteen perusopetuksen viitearkkitehtuuri, Koulutuspoliittinen selonteko ja jo tehdyt asiaan liittyvät selvitykset erityisesti vapaan sivistystyön osalta sekä olla yhteydessä muun muassa Taiteen perusopetusliittoon, Kansalaisopistojen liittoon, Suomen kuntaliittoon, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liittoon, Suomen Musiikkioppilaitosten liittoon, Suomen sanataideopetuksen seuraan, Suomen tanssioppilaitosten liittoon (STOPP ry), Käsi- ja taideteollisuusliitto Taitoon, Esittävien taiteiden oppilaitosten liittoon, Musiikkioppilaitosyhdistys MOY ry:hyn sekä Opetushallitukseen ja tarvittaessa eri hallinnonalojen viranomaisiin.

Selvitys tulee toimittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle viimeistään 15.11.2021.

Selvitystyöstä ja maksettavasta palkkiosta tehdään erillinen sopimus.

Tiede- ja kulttuuriministeri

Antti Kurvinen

Kulttuuriasianneuvos

Hanna Koskimies

Vastaanottajat

Tiedoksi

Erityisavustaja Eeva Kärkkäinen
 Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
 Ylijohtaja Riitta Kaivosoja
 Toiminnanjohtaja Viivi Seirala /Taiteen perusopetusliitto
 Toiminnanjohtaja Jaana Nuottanen/ Kansalaisopistojen liitto
 Päällikkö Petri Lehikoinen/ OPH